

შაბათი, 30 მაისი | მიიღება ხელმოწერა 1915 წ. „თეატრი და სოფრები“ №-მ | 49 22 — 1915

შომღერალ-ლოტბარი
სანდრო კაცხაძე
 ოთხშაბათს, 3 ივნისს, სახალხო სახლ-
 ში ქართულ კონცერტის გამართვის გამო

ეს ნომერი გამოვიდა შაბათს, 30 მაისს

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

ოთხშაბათს, 3 ივნისს (თიბათვეს) ნიკოლოზ კავსაძე ჰმართავს

ქ ა რ თ უ ლ კ ო ნ ც ე რ ტ ს

4 განყოფილება, ცნობილ მომღერალ სანდრო კავსაძის ლოტარობით

კონცერტის წინ კომპოზიტორი კ.ფოცხვერაშვილი წაიკითხავს ლექციას „ქართული ხალხური მუსიკა“. პროგრამაში შედის საქართველოს ყველა კუთხის ახალი სიმღერები როგორც ქართლ-კახური ისე იმერული. სანდრო და ნ. კავსაძენი შეასრულებენ ღუგუტს „ზამთარიო“-ს.

სანდრო კავსაძე შეასრულებს სოლოებს „გადმოშვი მთაო“, „ურმულს“ და მატარა კახიდან სოლოს „დაიგვიანეს“ გუნდის დახმარებით მეოთხე განყოფილებაში გუნდი გამოწყობილ გლეხურ ტანისამოსში შეასრულებს სოფლის ცხოვრებიდან სცენას „დღეობას“ სიმღერა თამაშობით.

მ. ანდრო და ნიკო კავსაძენი, ი. ფხალაძე და ა. შანშიაშვილი შეასრულებენ კვარტეტს „სალამს გიძენი“.

გუნდი გამოწყობილ იქნება ეროვნულ ტანისამოსში (ქულაჯა და გლეხური) ადგილების ფასი 3 მან. 10 კ-დე. ბილეთები იყიდება მხოლოდ თეატ. კასაში დაწვრილებით პროგრამაში. დასწყისი საღ. 8 სათფ. გამგე ნ. კავსაძე

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

შაბათს, 30 მაისს,

ნ. ჩხეიძის წარმოდგენა

ჯ ი ო კ ო ნ ღ ა

ტრალედია 5 მოქ. თარგმანი პ. დადუაძისა მონაწილეობენ: ქ-ნნი: ნ. თოიძე, ნ. გამრეკელ-თორელი, ა. ქიქოძე, ნ. ჩხეიძე, მედეა ქორელი; ბ-ნნი: ალ. იმედაშვილი, პ. კორიშელი, ქიაურელი

ლუჩიოს რაფს შეასრულებს ალ. იმედაშვილი სილვიას — ნ. ჩხეიძე

ადგ. ფასი 1 მ. 50 კ-დან 10 კ-დე დასწყისი საღ. 8 საათზე.

რეჟ. მ. ქორელი

ძ. თელავის საკრებულოდ დარბაზში

ქართველ მსახიობთა ამხანაგობის მიერ, 6 ივნისს სეზონის დასაწყებად წარმოდგენილი იქნება ნ. შიუკაშვილის ორიგინალური პიესა

„ც ი ც ი ნ ა თ ე ლ ა“

მონაწილეობენ: ქ-ნი ნ. ჩხეიძე, ს. ბეჟანიშვილი, ნ. თოიძე, ალ. იმედაშვილი, პ. კორიშელი, მ. ქორელი და სხ.

რეჟისორი მ. ქორელი

ბაკურციხეში შაბათს შალვა და 6 ივნისს დიანის თაონობით აჭარლებისა და ქართული თეატრის სასარგებლოდ წარმოდგენილი იქნება

უ ნ ი ა ღ ა გ ო ნ ი

პიესა ვ. შალიკაშვილისა.

ყოველდღიური საპალიტიკო, სამეურნეო და სლიტერატურო გაზეთი

ა ხ ა ლ ი ქ ა რ თ ლ ი

ფასი: ერთის წლით 5 მან., 6 თვით 3 მან., სამის თვით 1 მ. 50 კ., ერთის თვით 50 კ.

ხელის მოწერა მიიღება „ახალი ქართლი“-ს კანტორაში, გორი, სამეფო ქ. № 15

24 მაისიდან თბილისში გამოდის ნაცვალად

„კლდისა“ ყოველ დღიური გაზეთი

ს ა ქ ა რ თ ვ ე ლ ო

წლის დამლევამდე 5 მ. „კლდის“ ხელისმომწერთ, რომელთაც მთელი წლის ფული აქვთ გადახდილი, გაზეთი გაეზიარებათ 3 მკათათვემდე. (ადრესი Тиф-ლისь. Московская, 4).

რედ.-გამომცემელი სანდრო შანშიაშვილი

№ 22

წელიწადი
მ ა მ ა მ ა

გვ. ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სო-
რაპანის სტამბაში. მისამართი: Тифлиси
Ред. „Театри да Цховреба“ I. Имедашვილი

№ 22

შ ა ბ ა თ ი 30 მ ა ი ს ი

1915 წ.

30 მ ა ი ს ი

შორს ფუქსავატობა! ჩვენი საზოგადოებრივი ცხოვრება იმდენად გართულდა, აისერ-დაისერა,

იმდენი მწვავე კითხვა გვაქვს გასარკვევი, რომ დიდი ცოდვა იქნება ჩვენი მწერლობა სალაყბოდა და სცენა—უქმად ღროს გასატარებელ ადგილად გარდაქცეს.

სუბუქ ფარს-ვოდვილებს ანუ ორ-აზროვნულ სიტყვა-პასუხიან პიესებს ჩვენს თეატრში, განსაკუთრებით სახალხო და სასოფლო სერენებზე, სულ არ უნდა ჰქონდეს ადგილი...

ერთადერთი საზოგადოებრივი აღმზრდელი ადგილი ჩვენში—ჩვენი თეატრია: მაყურებელი აქ უნდა ფაქიზდებოდეს ზნეობრივად, მაღლდებოდეს სულიერად, განიმტკიცებდეს ხასიათით, და აქ თუ ფუქსავატობა უწყალოდ უჩვენებთ,—ისეთი დანაშაულობა იქნება, რომლის გასწორება შემდეგში ძვირად დაუჯდება ჩვენს ხალხს...

ამიტომ ჩვენს სასცენო მოღვაწეთ, დაბასოფლებში თუ ქალაქებში მომუშავეთ, კიდევ ერთხელ მოვიგონებთ, რომ დიდის პირიდანებით მოეპყრან თეატრთან უფუჩემდელ ხალხის გრძობასა და ისეთს ნურასფერს დასდგვენ სცენაზე, რაც ერთის მხრით რომ თეატრის მაღალ აღმზრდელობით მნიშვნელობას დასცემს, მეორით—მაყურებელს ფუქსავატობის მეტს არას უსძენს...

შორს ფუქსავატობა... არა ერთგზის გვითქვამს და კიდევაც გავიმეორებთ, რომ ჩვენი მელოპომენის ტაძარი განსაკუთრებით იდეურ-მინარსიან პიესების მხატვრული წარ-

მოდგენით უნდა უპასუხილდებოდეს თავის პრევენს...

და ამ გზას არ უნდა გადაუხვიოს არც სახელმძღვანელო სცენის ქურუშმა და არც სცენის მოყვარემ...

წმიდა სამსხვერპლოს — წმიდა მისახური

ნინო ჩხივიძე
სასცენო მოღვაწეობის 20 წლის შესრულების გამო.

იყო ძველად რომში წმიდა სამსხვერპლოს უმანკო მისახური ქალი—გესტა, რომელიც ადამიანებზე დრამა მოხუცებამდე რჩებოდა ტაძარში და სდარჯობდა წმიდა გერცხს, რომ არ ჩამოქრალიყო...

სასაბნობო და მოგონებებით იტყვის ტაძრის სიწმიდას, გერცხლის ჩუქრობლობას. სწორედ ასეთია ჩვენის

ნინოს საკუთრებულში სუნჯის ჩხეიძე, რომელიც აკერ ოცნებას წაქაშებს, რაც უმწიკვლოდ, დედაური აღფრთოვანებით ემსახურება ტაძრის წმიდას—სამშობლო სცენას...

ვინ იქნება ისეთი ქართველი, ვინდა საზოგადოებრივად უცხო—ხელოვნების მოყვარული, ვინდა ხოს ნუნჯის მარჯანტა ვატუე, სეინაბა, მაცადა, მეღაბა, ჭანაღა, სინა და უმაღლესი ნეტარებით არ დამტყობაო...

ოცნებას უმწიკვლოდ შეუხუცებლად სუბუქი სამსახური ქართულ თეატრში, სხვა და სხვა ხასიათის გემრას სუფიერ ვითარების განცდა-შეთვისება და მათი მრავალფერად განსახიერება თანამუშავეთა სუფიერ-ხელოვნებად აღსახრდელოდ, ოცნებას—თავის თუ სხვისი ცხოვრებით ტანჯვა და ამის ჯილდოდ—მოდმივი ხელმოკლეობა, —აი ვინ არას ჩვენი სცენის ვარსკვლავი—უნდა ჩხეიძე...

ჩვენი სრული ტეობისა სმაკეროდ იგი თითქმის მუდამ სამშობლო სტენის ხარკვლიანი გზით ვიღობა, სრულგანვითარებაში მხოლოდ ახლა შესული, ღამის მიიქანება, მოტედა, და, როგორც შეეიტკეთ, განუზრახვეს სტენის განმორღეს და სხობგადობისთან გამოსათხობგარად დღეს შაბათს, 30 მაისს, სხობხობ თეატრში წარმოადგინოს „ჟიოკონდა“

ნუმც აქნების ეგა!

დღეს, 30 მაისს, ქართველი სხობგადობა კიდეც ერთხელ დანტეება ნუცას თამაშით სხობხობ თეატრში და დარწმუნდება, რომ იგი — ნუცა ჩხეიძე ჟერ კიდეც დიდხანს აქნება ჩვენი სტენის უსაქმროეის ძეარფასი თვალა და სიამაყე...

ჩვენი მხრით, დამახურებულ მსახობა-ქალს უსურვებთ ხანგრძლივ სიღობხობეს, რომ დღეის შემდეგაც ისევე მადლა ექობროს და ეტარებინოს სამშობლო ხელაფხების დროში, როგორც დღემდე...

ს ე ლ ე ბ ი

შეთენდა.

ქობაქის განაბობრა უბნები ანაურდნენ. მუდმივ ჯაფისაგან დალილილ-დათენთილი მუშა ხალხი მიმე ზღობზენით გამოიშალა და ცარიელი ქუჩები შავად დამფარა.

გაჩაღდა.

ელვის სისწრაფით ამობრავდნენ ფობობლის ვეება მანქანები.

გუგუნებს უზარმაზარი ყაზარმული ქობხანა. გუგუნებენ და მღერობენ მუშები.

— ხელები, დედაც! ხელ... ი ივობა ვილაცამ და წაიქობა.

— შეჩერდით! კაცი მოკვდა! — დობიხა მეორემ და ყველობფერი შესწყდა, დაყრუვდა.

— საცობადობ, შენს ოჯახს რალა პასუხი გავსცემ? — გულის კენესით წარმობსთქვეს დამწუხრებულობა მუშებმა და წყეულ მანქანისაგან ხელებ წაგლეჯილი მახანაგის უსულობა გვამი სიმწრის ცრემლებით დობტირეს...

გ. ქუჩიშვილი

ზ ლ ა პ ა რ ი

ღეღავა ეთერი და ფობობობა ზღვაც, ლურჯ ფობობობ, აზღვაც ღეღავა ტივტივებს, ეთერი — ყვავილთ ფერად ლოყებზე ამტერებს, აცურებს ვერცხობსფერ მიძივებს... ვით ნობრჩი გული, ტრფობით აღსავსე — (პირველად ექვიც რომ ესტუმრება) — ისე ცახცახებს ვარდის კობკობი როცა ეთერი გაეხუმრება...

ეთერი ყვავილთ ჯაღობ სურნელმა ეშხით დობათრო და გააბრუა — ეთერმა ყვავილთ, თვის ბედის წერის ზღაპარი უთხრა, ვეღარ იცრუა: —

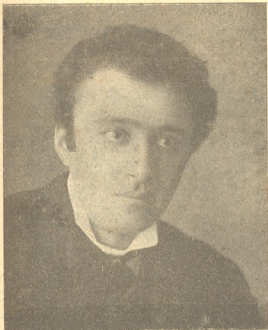
„თუ ახლობ მობრობთ, თუ ახლობ გობრობთ და გარს გველებით ვნების ამშლეღად, არ დობიფყოთ რომ ისევე მალე მოგვეღინებით მე გულცივ მკვეღელად, ჩემი ორთქლის ფრთა ეღლად იქტევა, აღერსი ჩემი სიცივის გვეღად, დავასენულებთ და მერე რისხვით დაქობროღავთ მიწით ამობსავვეღლად!..“

როგორც ეთერი, ჩემს გულშიც ისე ღეღავდა პირველ სიყვარულის დღე და როგორც ყვავილს ეშხ-სიღობმაზე — თან ისე მღეღავდა გრძობობით სამობთე — მაშინ ხან-წუთი საუკუნობდა, ხან ქამი წუთზე უმაღლეს რობობა, მაგრამ ამავე დროს როგორც ეთერი — ვიღაც რალაც მეუბნებობდა —

აღობად ამ ზღაპარს თუ მომობთხობობდის მაცღღური დღე, დღე იგი ბრძენი. მაგრამ ევ: ჩემში ყვეღობა გობობად — გვიან გავიგე, გვიან ვიგრძენი!..

2 ჟანვარი

ტრობილი საბჭოერო მსახიობი (ბასი)

ი. ტომაშვილი

ახლანან ჩამოვიდა თბილისს. მოკლე ხანში მონაწილეობას მიიღებს ქართულ საქველმოქმედო და საკულტურო დაწესებულებათა სასარგებლოდ გამართულ კონცერტებში.

რეიანი მუზე

(ხალხში გავრეილი)

შორეულ წარსულში ერთ მეფეს თავზე რქა ება. იმ მიზნით რომ ეს ამბავი არავის შეეტყო, მეფის განკარგულებით ყველა დღეს, რომელიც კი მეფეს თავს მოჰკრეკდა, უმაღლეს თავს მოჰკვეთდნენ ხოლმე. ერთხელ დღეს მოყვანასთან ერთად მეფეს აუწყეს, რომ მის სამეფოში მხოლოდ ეს ერთად ერთი დღესი და აღმოაჩინეს. მეფე შეშინდა, უდალაქოდ არ დავრჩეო და სხვა საშუალება გამონახა რქის დასაფარავად—დღესი სასტიკად აუკრძალა რქის შესახებ ლაპარაკი და ასრულებსთვის მრავალი საჩუქარი აღუთქვა. საჩუქრების აღთქმამ დღესი გავლენა მოახდინა და ცდილობდა მეფის რქიანობაზე ჩუმიდ ყოფილიყო, მაგრამ გული არ უსვენებდა. დღესი თანდათან გაუმწედა საიდუმლო და ერთხელ გადაწყვიტა წასულიყო სოფლიდან შორს სადმე მთებში, კლდე-ღრეში—უხალხო ადგილას და იქ ეთქვა. ასეც მოიქცა, ავიდა კლდეზე და ლერწმიანს ჩას-

ქურჩულა: „ჩვენს მეფეს რქა აბია.“ დღესი თავისუფლად ამოისუნთქა, — გულზე მოეშვა და დაბრუნდა სახლში დამშვიდებული!

მეორე დღეს ჩ. მთიარა ერთმა მწყემსმა და იმ ადგილის ლერწმის სალამური გამოსკრა. როდესაც სალამური მხად იყო დასაკრავად და მწყემსმა ჩაჰბერა, სალამურიდან გაისმა: „ჩვენს მეფეს რქა აბია“, ჩვენს მეფეს რქა აბია“. რადენათაც უკვირდა მწყემსს სალამურის არა ბუნებრივობა, იმდენად უხაროდა რომ თვითონ იყო პატრონი ასეთი საკვირველებისა. გახარებულმა მიაშურა სოფელს, რათა აღტაცებაში მოეყვანა ხალხი.

ამ ამბავმა მეფემდე მიადგინა. მეფე საშინლად გაწყრა; დღესი თავი მოჰკვეთა, მწყემსი ჩამოაღრჩო და სალამური ცეცხლში დასწვა, მაგრამ გვიანდა იყო, უკვე ყველასთვის ცხადი გამხდარიყო მეფის რქიანობა და ყველა იქ მოკრილი ლერწმის სალამური ამასვე ადასტურებდა.

მ. ველისციხელი

მხატვარი ვანო

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 18)

II

ვანო მდიდარი აზნაურის შვილი იყო. ის ისევ ბაღლი იყო, როცა მამა მისმა მთელი საცხოვრებელი გაფლანგა. გაფლანგა ქალაქში ქალებსა და დუღუქში... ბოლოს, როცა შეატყო, რაც ჩაიღინა, ვეღარ აიტანა და სიცოცხლეს თვითონვე გაუსწორდა... ახალგაზდა ცოლმაც ვეღარ აიტანა ასეთი მეტი და ისიც მალე ჯავრს გადაჰყვა... დარჩა ვანო, დარჩა უსახსრო... მაგრამ ბიძამ, რომელიც რუსეთის ერთს ქალაქში მსხვილი მოხელე იყო, შეიცვალა დისწული და თვისთან წაიყვანა... აღზარდა. გიმნაზია უდასრულებინა... ვანომ გიმნაზიაში გამოიჩინა მხატვრობისაკენ მიდრეკილება. დაასრულა გიმნაზია და სამხატვრო აკადემიაში გაემგზავრა... იქიდან საზღვარ გარედა...

გატაცებული იყო ვანო. საყვარელ საქ-
მეს ყველაფერს ანაცვალვებდა...

მისი რამდენიმე ესკიზი თბილი გატაცე-
ბით იყო სავსე... ამით მან საზოგადოების
ყურადღება მიიქცია...

მაგრამ რალაც ავლდა მას, რალაც, რო-
მელიც აფრთოვანებს შემოქმედს - დიდი რა-
მის შესაქმნელად... ეს მშობლიური სული
იყო, რომელიც თვისკენ იწვევდა ვანოს, რომ
შთაებერა მისთვის ზელამაფრენა.

და ეს მშობლიური მოწოდება მას სწვამ-
და. იშოვა თავისუფლება და სამშობლოს
მოაშურა...

სოფელს ესტუმრა... აღარაფერი ჰქონდა
აქ, მაგრამ განა ყველაფერი მისი არ იყო?!

დანგრეული დახვდა მშობლიური ბუდე!
მაგრამ მაინც მის ახლო ყოფნა ათბობდა.

სევდით დაჰყურებდა ხოლმე დიდ ტყეს
რომელიც ერთ დროს მამა-მის ეკუთვნოდა...
ახლა კი გამოჩენილი სდუმდა და მალე უნდა
დამდგარიყო ის დრო, როცა სრულიად მოის-
პობოდა...

აი, ამ ტყეში ვანომ პაწა ფიცრული
ქოხი იქირავა და მოინდომა ზაფხულის შიგ
გატარება.

ყველაფერს თვით აკეთებდა. და მხიარუ-
ლი იყო მით, რომ აკენის სიახლოვესაც
გრძნობდა; მაგრამ უფრო ბედნიერი იყო,
რომ შეეძლო თვისი მხატვრული აღფრთოვა-
ნება უკვდავ რამეში ჩამოეყალიბებია...

წაიხატე.

(გაგრძელება იქნება)

ს ი ს ხ ლ ი ს მ ა რ ლ ი

მაცდურ სატრფოვგან მოტყორცნილ ისარს დავაგე გული დამწკარი დარდით,
გავენხმარე წარსულის ფიქრებს მკერდ დანამშვენი მჩქეფ სისხლის ვარდით.

სიკედლის ხელი შეეხო ჩემ სულს,
სულს კაემნიანს, სულს დაობლებულს,

უქანასკნელად აღმოხდა წყველა
ოცნების ქნარზე სიმს ათრთოლებულს.

და ცრემლთა წყარო, თვალთ მონაჩქეფი,

წამწამთა ტყეში ავაკამამე,
ტურებს დააკვდა სიცოცხლის შხეფი

და აწ არ ვიცი სით მიხმობს ღამე...

ახ! სატრფოვ, სატრფოვ, მტარვალო ჩემო, თუ ვით გაღმერთე, თუ ვით მიყვარდი,
კითხე ჩემ მკერდზე დასობილ ისარს და პასუხს მოგცემს იქ სისხლის ვარდი.

ცვარნამი

წ ა მ მ ბ ი ს ზ ლ ვ ა ზ ე

VIII ჩემო სამშობლო!

გაფიცებ რიონის დუცხრომელ სრბო-
ლაში გამონაწრთობ ჰანგს, მტკერის დუდუნ-
ში შობილ სიმღერას, მყინვარის მწვერვალ-
ზე განზანრღს მხის სხივებს, ნუ! დამწყველი
მწუხრის შვილს იმისათვის, რომ ჩემი სევდა
მძიმე ლოდევით აწვეს შენს ტანჯვით დაღა-
ლულ მკერდს. ნუ მკიცხავ, რომ მღვევივით

აზიდულ მთის მწვერვალებს ჩემი ოხვრა არ
აძლევს მოსვენებას

მთვარის დაღლილი სხივები თუ პოუ-
ლობს მყუდრო სარეცელს შენს ტბის გულ-
მკერდზე, თუ ქაირშხალს აქვს თავშესაფარი
მთის ნაპარალბში, ჩემს სამარადისო სევდა-
საც მიეცი ბინა...

მის. ბოჭორიშვილი

ფილდედ აღიუტანტი

† თ. კონსტანტინე აღექ მუხრან-ბატონი

ქართველ მეფეთა შთამომავალი და სიძე აღდის შთავრის კონსტანტინე კონსტანტინეს ძი-სა, მეუღლე ტატინისა. მოკლულ იქმნა ბრძო-ლის ველზე გალიციაში. თბილისს ჩამო სვენეს 27 მაისს საღამოთი, 29 მაისს მტერთას წაასვენეს მცხეთის ტაძარში პაპის გვერდით დასაკრძალად. დარჩა მკრეე წლოვანი ვაჟი თეიმურაზი და მეუღლე-მისმა ქორემა მოითხოვა, რაც თბილისში ვარდია, შვიცილდეთ და სამგლოვიარო შემკულობის ნაკვლარ მოიხზარეთ.

ბ ე ხ ტ რ ი მ ნ ი

პოემა ვაჟა ფშაველასი

(კრიტიკული ესეიზი)

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 21)

თეში დიდის მოწიწებით ეწერობა თავისი სახელგანთი შეიდეების დეაქს... აღდეებს მათს სახელს, სიმდერის და მოთხრობა-გარდ-მოტეშის საგანად ხდის, მათს ნეშტს დიდის ზე-ტივით და ქებათა-ქებით აზარებს მშობლიურს

მიწას, რომლის თავისუფლებასაც ისინი მსხვერ-ზლად შეეწირენ?..

ჩვენი უკვე ნაწინობი გვირავს და ლეღას სხეულნი თუშ-ფშაგ-სეესურებმა ბასტრიონს :რ დასტოვეს და საკაცით ნაბდეში გახვეულნი წამოასვენეს მშობლიურ მიწის წადისთვის, თემის მიდამოებში, მისაზარებლად.. აი რას ამბობენ ფშაველები მათ შესახებ:

„ღმერთმა აცხონოს ესენი!
ამათ ვაგვიდეს კარები (ციხისა),
რო შავიქრენით შიგითა,
ჩვენს წინ ეყარენ მკვდარები.
მოგვაქეს, დავმარხოთ იქავე,
საღ მამა-პაპა ჰმარხოი...
მძიმეა თავის ქვეყანა,
თავის წყალ-ქალა ძლიერა!
მიწაც ტუბილია მშობლური,
გულს რომ ეყრება ფხვიერა!

შინ დაბრუნებული შეამჩნეა ჩამოთვლიდ-ნენ გმირთა სახელებს ეოველთა საუწუეღლად... უკვლავს უხარდა, ოდესაც მოისმენდნენ გმირ-თა ქება-დადეგებას. აი რას ამბობს და შჭარა თუშთა წინამძღოლის ზეზგას შესახებ:

„ისა ყოფილა ვაჟაკი,
ღირსი წელთ ერტყას ხმალია.
ლოშია, უფალსა ვფიცვთ,
სწრაფი, ვით ელვა-ქარია,
ჰშვენოდა, ძმობამ, ვაჟაცას
დახარნიშული ფარია ..
მაგრამ დაგვიკრეს..

ვაწირეს ცოცხალ-მკვდარია...
თუ გაზრდის ფურმა გაზარდოს
აი მისთანა ხარია!
ვირ ენახეთ, რომ დაეცენსოს,
ან შეეცვლილიყოს სახითა.
თუშთ შიქირვეს ძალიან,
კრემლით ატირდნენ ცხარიით...
თავით დაურქვეს დროში—
მისივე შუბის ტარიით...

ხაღხის გამოსახულებამ ისეთი მიუზანდი-ლებეგეი სხავით შეშოხს თავგაწირული მამუ-ღის შეიღის სხელო, ისეთი ზნეობრივი მიმ-ზადეგლობის ძალთ შეამკო ავი, რომ მის ზიროვნებას ემორჩილება, ემსახურება თვით უსულად და სულეიერა ბუნებაც კი. ასე გასან-ჯეთ, მას ემორჩილება თვით ის გვედიც, რომ მელიც ეთ

„ბევრი ცოდვისა მომქმედი...

ბევრი ჩაენთქა ტილსა

მონადირე და მხეტები.

იწვა, უცლიდა დავლსა

თვალებით დანაცუცები.

გადამთხვალიყვნენ იქილამ

ნადირნი გულის თრთოლივითა.

ვერ გახენდნენ იმ ალაგს,

ისე ემინისთ შორითა“.

ზოგის მომქმედი ზირი ფშაყების სევის-
ბერი ლუხუმი, რომლის ზეგაფლანას ისინი
ემორჩილებოდენ და რომელიც იყო „სმატკობა-
დად მოუბარია“, ბასტრიონთან ომის შემდეგ
სადღაც გადაიარგა. თემი დად საგონებელს
ჩაყარდა და დაშქანს კეითხება:

„ბერი სადღაა ლუხუმი,

დამრიგებელი ფშავისა“

მაგრამ დაშქარმა არ იცის, სხდ წვიდა
ლუხუმი:

„ვერა ვიცით რა, ესა გეწყინს,

გვრცხენიან, ჰირად გვეტყვი;

დაკარგვა ჩვენის პატრონის

საგონად გარდაგვეტყვი“.

და სწორედ ეს ფშავთა სულის ჩამდგმელი
ლუხუმი, დაჭრილი ომში, უშეშვოდ დატკბუ-
ლია იმ უღრანს ტყეში, სადაც მუფთაა ზე-
მოთხსენებულ საზარელ გველს ეკუთვნოდა ტველ-
მა, როდესაც ხეზე იყო გაწოლილი და წიოდა,
შეხედა, რომ

„... კაცი წევს,

სულის მბარძოლი, ეული,

სასომიხილი, სნეული;

მკერდზე ატყვია მიხმზარი

სისხლი წყლად ამორწყული.

გველს შეებარლა ლუხუმი

მისკე წავიდა ზღაზენითა,

მისწრაღელს ხმელ ფოთოლს

დღირონის ტანის გლარზენითა...
გველი დატყვრდა სულთამბრძოლს ლუ-

ხუმს... დაფიქრდა და გული ბრადით აეუსო
ტველს

„ბევრის ცოდვისა მომქმედსა

გადუბრუნდა გუნება:

რა სიბრალულით იმსკვალვის

მისი გველური ბუნება!

ზედ გადააწვა მკერდზედა,

წყლულსა ულოკდა ენითა.

თან მკერდს უსველებს მხედარსა

კრემლებს ჩამოდენითა.

აყრუებს ტყესა და ველსა

ოხვრითა რამოდენითა!

მოქლის ერთის თვის განმავლობაში გველი
უგლიდა ლუხუმს, რომლის წინაშე ქედმოდრე-
კილმა გველმა

„ზორორტების გზა გაუშვა,

კეთილი დაუჯერია.

საქმელსაც თვითონ უზიდაეს,

ასმებს წყალს ლალი მთისასა;

ლამ-ლამ ზღაპარსაც უამბობს

ორის ობოლის ძმისასა!“

ასეთი მოვლის მეოხებით, როგორც ვარდ-
მთვება ამბობს, ფეხზე წამოაყენა გველმა ლუ-
ხუმი, და უკანსხეული კვლავ დაბრუნდა თვისი
მამანაზის საღობავა დაშარის ჯვარის წინაშე,
რთა გველად და კვლავ იქმნას „დამრიგებე-
ლი ფშავისა“, მათის სხეობრივი საწმინდის
გუშავად, რომელიც თავის შესახებ ამბობს:

„არ რადმე მექაზნიკება

სიტყვა კოქლი და ლუგუმი“...

ხალხის გამოსახულებას სურს, რომ აღნიშ-
ნის სხეობით იმ სომხადის წმინდა იესოს, რომ
მის გაფლანას ემორჩილებოდენ სულაერი და
უსულა ბუნება. ლუხუმი ამ გამოსახულების
მეოხებით შემოსილია სხეობის დიდი სიფაქი-
ზით. მამულისთაფის თავის გაწირვას ხალხის
გამოსახულება მადლა აყენებს სხვა უფლა კე-
თილს საქმეზე... მისი მსგავსი კეთილი სქამე
სხვა არაა... და სწორედ ამ სიკეთით უხვად
შემკვლს ლუხუმს თვით გველი სტკმს ზატავს,
მისი ზედგაფლანით საზარელი ქვემრთმი იცე-
ლის თავის სორტებით საყრე ბუნებას და
სიბრადელის გრძობით განმისტვავება.
გავისხრთ სადრთო წერილის თქმე-
ლებს ღომების და დანიელ წინასწარ-
მეტყველის შესახებ. რომში დანიელმა მი-
ხიბლა თვისი ტუბად სიმღერით და საკრავების
დაკვრით ზირდადრეხილი ღომები, რომელნიც
მას უსმენდნენ თავდალუნდნი, და თვისი შამში-
ლი აღარც კი აკანდებოდათ. გავისხენით ქარ-
თველთა წმინდანების შიოს და ითანე ზედანე-

ღის ცხოვრების აღწერა... მათაც კისახურებო-
დნებ კარგული ცხოველები: მკლება და ინმე-
ბა... ხალხს სწამს, მას მტკიცედ სჯერა მშვე-
ნიერების და სიკეთის გავლენა გარეშე ბუ-
ნებაზე, რომელიც მათის შეთხებით კარდიქი-
ნება, უმჯობესდება. . თვით შოთაც სწორედ
ხალხის ამ რწმენას გამოხატავს, როდესაც აღ-
კვიწერს აუთანდილის სულის და გულის წარმ-
ტაცს სიმღერას, ოდეს იგი შორს მიმავალი,
შავბნეული მოცული მთიანდის არ მტოდნე,
მარტოდან ცას შესტროდა და მხოლოდ ვარ-
სკვლავებს აუწეებდა თვისი გულის საიდუმლოსა...
რა ესმოდის მღერა ყმისა,
სმენად მხეცნი მოვიდინა;
მისვე ხმისა სიტკობსაგან
წყლით ქვანიცა გამოხსნიან.
ისმენდინან, გაპკვირდინან,
რა ასტირდის ასტირდინან:
იმღერს (აუთანდილი) ლექსითა სბრალოთა,
ღვარისაებერ ცრემლნი სდინა!"

სამშობლოს თავისუფლების დაცვა მუდამ
ამს თხოვლობდა, კართველი სხვა საქმისათვის
ვერც კი იღვლიდა. მტერთან ბძობაღამ გამოტკედა
ქარსაგან სსიათაი; გასაჯღვადღება იგი ტირ-
ში... შოვუსმინათ თუ შთა წინამძღვარს: ის
ეუბნება ლუხუშის მამიანც, როდესაც ერთმა-
ხეთს შეხვდენ ბასტრიცხთან ომის დაცვებაშდის:

„ლაშქრობამ ჩამომამებრა,
ბილო-უმიბილორად გდებამი,
სრულ ლაშქარსა ვარ, რაც კია
ბუბუს მომსლიტა დედამა.
ჯერ შენთან, ძმობა ლუხუშობა,
რამდენ ჯერ ვიყავ ომშია?
წყელში ორჯელ თუ დებმის
ჩემი საფერხე გომშია“.

გამუდმებულმა ბძობაღამ ბუნებით გულჩვილი
და შემბრბლებელი ქართველი ომის ჟამს შეუბრა-
ლებლად გაბაქცია... ასეთი იყო თვით ზე-
ზვა, რომელიც ლუხუშის წინაშე მოიგონებს
ერთ შესანიშნავ შემთხვევას თავისი ცხოვ-
რებაში, როდესაც სოფლის საბუეს ბოლოში
სამშობლოს ერთსმტერს თავის ხმლით მოწყვიტა
თავი... ვინდა ეცლა სიბრბლულისთვის, რო-
დესაც ქართველან კარშემო დასმულად იყო კოფ-
ნის და არეოფნის საკითხა... ეაჭა-ფშავება
ამართლებს ასეთს სსიათის კაკაჭებას, ვინაი-
დან ის გამოწყვეული იყო კანონიერი თავდაცვის
აღლის მიერ და გამოტკედილი რკინისავით მს-
კანი ისტორიული აუდილებლობის მიერ...
სკერთა გატკირების ჟამს თითოეული ადამიანის

მ. შ. ტატინა კონსტანტინის ასული
მეუღლე თ. კ. ა. მურან-ბატონის და მისი შვილი
თეიმურაზი (იხ. მე-5-ე გვ.)

გულში ფესს იკიდებს მოძმისადმი თანატრნო-
ბა, რომელსაც მოკლებული კაცი მკვდარაა. ამის-
თან კაცი, შოკეტის აზრით, არის
„უსახარლესი მკვდარზედა ..
არ ებრალება მოყვისი,
მის წინ რომ აცვან ჯვარზედა...
ქობში არის ჩაფლული,
ვიცნობს მოწამილულს ხმაზედა ..
სახარელია დიდგობა
უგრძობელობის გზაზედა.“

ამისთანა უგრძობელობას მოშორებულნი
იყვნენ თუშ-ფშავ-სეკესურნი, რომელთაც გული
შეტკეოვლათ ბრის ქართველების მიმართ. ისინი
დიდს დასხარებას უწევდნენ ქართლის მეფეს და
მისი ერთის ბრძანებით მოადიდნენ ქართლში
მისთვის თავის დასდებლად... ქართველი მკ-
ფეებიც მტრად აიჯსებდნენ მათს ასეთს საო-
მარს მხადეოფას სკერთა გატკირების ჟამს
და მათ უკვად აჯღილოვებდნენ. აი რას ამბო-
ბენ ფშავლები, რომელთაც თავსარი დასცეს
საქართველოს მტრებს:

„მეფემ გვიბოძა საჩუქრად
სახნავი, სძიოვარი...
სახელს უმატეთ სახელი—
ძვირფისი საპოვარი!“

ილ. ფერაძე
(შემდეგი იქნება)

სოფ. ხაშვის ორ-კლასიანი

(50 წლის)

სოფ. ხაშვის ორ კლასიანი სასწავლებელი (წინა პირი) უკან შაჰის თატარის ბანი, წინ კი რკინიგზის ხეივანი, ხაშვა—სკოლის ამშენებელია: ზეამანველი-მასწავლებელი ა. ბ. მაჭავაცია და გლეხი—მ. ბაქაძე და აგრეთვე ვერცხვაძეა.

ლი მასწავლებელი, — აი ვინ დაწინაურებენ ზეამანველს, ვინ გაუფრებენ ბრწყინვალედ...

ეს ცხადი ემშობრება, დღემდე ზვერისგან თქული, ზეამანველი კი დღე განუხრკინებულად...

ეკონომიკისთვის და საზოგადოების შეთანხმებულ მუშაობის ნაყოფიერების ცხადი ნაგავითია სოფ. ხაშვის სკოლა, რომლის ასრებობის წესს უტარებდა ნასჯვრის მსჯელობა—00 წ.

ივ. ბ. მაჭავაცია (24 წ. ასწავლებელი სოფ. ხაშვის სკოლაში)

თუ ჩვენს სოფელსა მსურს ნიჭიერი გალონიტები, ქონებით წელში გასწორება, სტუდენტურ ნებრთვიდ ამაღლებად თანამედროვე ხალხთა სოციალ-პოლიტიკურ ცხოვრებაში შენგებული მონაწილეობა, სმეტურ-ნათესავების სოფ. და საზოგადო სწავლებლების განათლების უნდა დაეწესებოდეს. თანამედროველი, ხალხის სოციალურული გაზრდების ტრედიციული ადგილები, თვითმომწე-

წავლებელი ცხად წარმატების გზას დაადგომდა მოძრაობის ხანაში სოფლის მოწინავე ნაწილი მხედრულად როგორც სამოსლად წესის შეკვლის (შემოდებულ იქნა 1881 წ. პროგრამა), აგრეთვე მის ორკლასიან განათლებას, რაიც შემდეგ წლებში განხარტულდა, და ძველი დანერგული შენობის ფუნქციონირების გამეფარებისთვის აუცილებლად მოხლეკლის ბუჯითი შეკონსტრუქციით.

ამ სასწავლებლის შენობის სიგრძე 70 არშინია, სიგანე 23; მივლი შენობა რვა მარჯვნივ ორკლასიანი დივიდილი (ოთხითოთი სიგრძით 12 არშინი, სიგანით 9, — საელისოდ 4—მასწავლებელთათვის), სიმაღლე ოთხმეტისა ნარშინია, სასწავლებელი საუკეთესოდ მოწყობილია. ამ შენობის მუხრე ნაწილი დასკვნა და სათეთრო დარბაზი.

თამაშად შეიკრება იქამდე, რომ მთელს იტრის ხე-

პ. ი. ლაღიძე (ფელდობის მუხრე კომისიის წევრი)

ი. ურაკაიშვილი (ფელდობის მუხრე კომისიის წევრი)

აი, ეს ცნობილია: 1856 წ. სოფ. ხაშვში დაარსდა სმეტრული სკოლა, 1879 წ. ეს სკოლა, გადივლი საზინიტარის უწყვეტ განვითარებაში სასწავლებელი იყო მოთავსებული ზველ ქუჩის მუხრეში, რომელიც ს. ხაშვის საზოგადოების ქონად შექცდილი ხაშვისგან, 1883 წ. მარიამობისთვის 1-ან სასწავლებლად დანიშნა ივანე იოსების ძე მაჭავაცია, რომელმაც ამ სასწავლებელში სრული 24 წ. იმსახურა.

1902 წ. ს. ხაშვის საზოგადოებამ შეკეთა ნაწილი პეტრის მღვანის შენობის, რომელიც ქონად მთავრობისგან ნაწილ შეკეთება შეჩინა და დღევანდელ საზოგადოების 1800-მთავრობა დაეხმარა—7000-ით, შეკეთებული შენობა

დაიწყო ნიჭითი, 1907 წ. ნოემბრის ბანს დღეს სოფ. ხაშვის საზოგადოებამ, მამასხლისის ი. ი. — შეიღის წინადადებით, დაადგინა გე-

სამედიცინო სასწავლებელი

შესრულების გამო

ბაზე (გარე-კახეთში) ასეთი სასწავლებელი, როგორც შენობით, ისევე სწავლის საქმის დაყენებით, მეორე ამ ბოლოებში, ამ სასწავლებელში სხვა და სხვა დროს მასწავლებლობდნენ ივ. ბერეჟნიკი, ანანასი კოსტროვილი, ივ. ბაქაძე, ალ. ესტრაფილევი, რომელიც ახლაც სასწავლებლის განვითარების ნაწილშია, მღ. ივ. ხაშვი, ივ. მაჭავაცია, ელისაშვილი, ივ. თამაშვილი კლიშინ-შვილი, თ. ბილიანიშვილი და სხ.

ქვე მოგვყავს ამ სასწავლებლის შესახებ მიმდებარე იურიდიულ დოკუმენტებში:

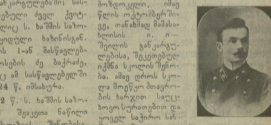
აი, ეს ცნობილია: 1856 წ. სოფ. ხაშვში დაარსდა სმეტრული სკოლა, 1879 წ. ეს სკოლა, გადივლი საზინიტარის უწყვეტ განვითარებაში სასწავლებელი იყო მოთავსებული ზველ ქუჩის მუხრეში, რომელიც ს. ხაშვის საზოგადოების ქონად შექცდილი ხაშვისგან, 1883 წ. მარიამობისთვის 1-ან სასწავლებლად დანიშნა ივანე იოსების ძე მაჭავაცია, რომელმაც ამ სასწავლებელში სრული 24 წ. იმსახურა.

1902 წ. ს. ხაშვის საზოგადოებამ შეკეთა ნაწილი პეტრის მღვანის შენობის, რომელიც ქონად მთავრობისგან ნაწილ შეკეთება შეჩინა და დღევანდელ საზოგადოების 1800-მთავრობა დაეხმარა—7000-ით, შეკეთებული შენობა

სოფ. ხაშვის სასწავლებლის კურსები 1912 წ. 8 ენკენისთვის მასწავლებელი, ივანე იოსების ძე მაჭავაცია და მასწავლებლები

თამაშად შეიკრება იქამდე, რომ მთელს იტრის ხე-

ალ. ესტრაფილევი (ფელდობის მუხრე კომისიის წევრი)

ნაჩენი, რომლითაც სასოგადოება სთხოვდა ბ. მომრიგებელ-შუამავალს გ. მაჩაბელს ეშუამდგომლა, სადაც ჯერ არს, რომ რადგანაც სოფელში არსებული ერთ კლასიანი სასწავლებელი გლუბკას არ აძლევდა საჭირო ცოდნას, გამოსადეგს ოჯახში, ამიტომ იგი გადაკეთებულიყო ორ კლასიანად სამეურნეო განყოფილებათ. სოფელი თავის მხრით კისრულობდა: 1) ხარჯის ნაწილს (400 მ. წელი.), 2) მშენებელ შენობის დათმობას სკოლისათვის და აგრძედე მასწავლებლისათვის, 3) საზოგადო მამულის (სარწყავი 9 დესეტინას) დათმობას და 4) საჭირო შეშის მიცემას. იმავე განაჩენში მოხსენებულია: „რადგანაც სწავლა-განათლება საჭიროა ორივე სქესისათვის, გაიხსნას ქალებისათვის ცალკე სასწავლებელი—ქრა-კერვის განყოფილებით.“

ვინაიდან 1908 წ. მოწაფეთა რიცხვმა იმატა—1909 წ. დაინიშნა მეორე მასწავლებელი.

1909—1910 წ. განმავლობაში სკოლამ შეიძინა ბევრი საუკეთესო ავეჯეულობა. ამავე წლიდან დაინიშნა გალობის მასწავლებელი (ელისე მუქავარიანი), რომლის ლობჯინათაც ყოველ კვირა—უქმე დღეებში გალობდა გუნდი ბავშვებისა.

ორციე მოწაფეებისა ავიდა 120—150-ის. საჭირო იყო შენობა გავართობულიყო. 1911 წ. 14 თებერვალს საზოგადოებამ დაადგინა განაჩენი, რომლითაც ითხოვდა მთავრობისაგან დახმარებას სკოლის შენობის ასაშენებლად.

ამავე წლის 24 აპრილს, სოფლის განაჩენით ამორჩეულ იქნა კომისია, რომელსაც დაევალა შეედგინა ხარჯთ აღრიცხვა შენობის გასაკეთებლად და გვგმა, პირობა შეეკრა მოიჯარებებთან, თვალ-ყური დაეკარა, როგორც მუშებზე ისე მოიჯარადრებებზე, მასალის ყიდვასა და სხვა საქმეებზე, სადაც საჭიროება მოითხოვდა. ამ კომისიაში იყვნენ: 1) მასწავლებელი ლ. ეს. მოზლოკელი (თავჯდომარე), გლუბნი: 2) პეტრე ლალიძე და 3) იაგორ ყურაკაიშვილი. კომისია ერთგულად ეკიდებოდა დავალებულ საქმეს და პირნათლადც შეასრულა იგი. ამ საქმეში დახმარებას უწყვედა ესტ. ყირმელაშვილი, შენობის გადაკეთე-

ბა დაიწყო 1911 წ. 1 მაისიდან, დამთავრდა 1912 წ.

მთავრობა დაეხმარა 4500 მან. საზოგადოებას დაეხარჯა 4,300 მან. შენობის დამთავრების შემდეგ 8 ენკენისთვის ეკურთხა სასწავლებელი და დაიწყო მეკადნიერობა. რიცხვი ბავშვებისა ავიდა—170-დის.

1913 წ. ენკენისთვეში სასწავლებელი, თანახმად ბ-ნ მზრუნველის განკარგულებისა, გადაკეთებულ იქნა ორ კლასიანად.

1914 წ. ენკენისთვეში სასწავლებელთან გაიხსნა ქრა-კერვის განყოფილება (1915 წ. მარტიდან მიეცა 140 მ.) ამავე თვეში საზოგადოებამ დაადგინა განაჩენი, რომლითაც მოითხოვს სასწავლებელთან სამეურნეო სახელოსნო განყოფილებათა გახსნას. საზოგადოება უთმობს სასოფლო მამულს სამეცადინოდ*).

1915 წ. საკონსერვო კურსების მოსაწყობად სასწავლებელს მიეცა—300 მ. იარაღი“.

ს. ლ—ელი

მშორი-სარჯალი

(გაგრძელება. იხ. „თ და ც.“ № 21)

მომკმდება მსსამე

მდიდრულად მორთული შალვას ოთახი ერისთავის სასახლეში.

(წინ, მარცხნივ, მოფარდაგებულში, მუთაქაბალიჩებზე მიწოლილია მძიმედ დატვილი შალვა და თვალები დახუჭული აქვს. უკან, მარჯვნივ, ტახტზე ზის ნინო და ჩუმად სტირის, მანანა რამდენსამე ხანს სდგას შალვისთან და დაჰყურებს; შემდეგ ფუხ-აყრფით მიღოს ნინოსთან)

ნინო (ტირადით) რას შერება?

მანანა სძინავს ან ბურანშია...

(ნინო კვლავ ტირის. მანანა ვედრებით)

კმარა ამდენი ტირილი, კმარა!..

ღვთის ნებას უნდა დავემორჩილოთ!

რა ექნათ? სხვა არა დაგვრჩენიარა!..

(რამდენსამე ხანს ღუმიდავ)

შალვა (გაშმაშურდება, ახვდს თვალებს და

* როგორც ნამდვილი წყაროებიდან გავიგეთ, სასწავლებელთან იხსნება სამეურნეო და სახელოსნო განყოფილება.

მისუსტებულს ხმათ) ნინო, სადა ხარ?
ნინო (საჩქაროდ მოიწმინდს ტრემლებს და მიიბრუნს),
 აქ, გენაცვალე!
 (მოჭკვიდებს სულზე სულს და მის წინ სავარძელზე დაჯდება)

შალვა პასუხი კიდევ აღარ მოსულა?..

ნინო არა.

(მანანა) მინანა, აბა გაიგე,
 მსახური ხომ არ დაბრუნებულა?...
 (მანანა მიდის)

შალვა (ცოტა ხნის შემდეგ)

რაო, რას ამბობს ჩვენი მანანა:
 მალე მოვრჩები ხომ ამ წვადლებს?..
 (ნინო, თავს ვერ შეიმაჯგუბს და ტირილს დაიწყო)
 შენ ისევ სტორი და არ აპირებ,
 გეტყობა, ბედის ჯერ შერიგებას?..
 უღროდ ვკვდები, მაგრამ რა უყოთ?
 სხანს, ასეთია ღვთისა განგება!..
 გულში დარდად ის მიმყვება მხოლოდ,
 რომ ჩვენი ჯარი უსარდლოდ რჩება!..
 ვერ აირჩიეს კიდევ ვერაფერი?..

ნინო ვერა..

შალვა ვაი, რომ უნდა მართალი ვსთქვა, ყველა კარგი მეომარია, მაგრამ არ არის მათში სარდალი!..
 აღბად, ეს არის კიდევ მიწაზე,
 რომ ამდენ ხანსა ბუმბუნს, არჩევენ,
 თუმც, მთელი კვირა რომ ითათბირონ,
 მინც ღირსეულს ვერ აარჩევენ!..

ნინო რაღა თქმა უნდა, არ ურევია მათში არავინ, შენი სადარი!..

შალვა (ცოტა ხნის შემდეგ)

კარგი სარდალი იგია მხოლოდ,
 ვისაც სრულ რწმენით მიჰყვება ჯარი,
 ვინც იმის თვალში თვითონ განგებას
 აღრჩევია ვით წინამძღვარი!
 გასაკვირველიც არ არის, რადგან
 შინაურ მღვდელსო არ აქვს შენდობა;
 ბრბო მეთაურად უბრალო თვის ტოლს
 ძვირად მიიჩნევს და მიენდობა
 და საქმისთვისაც უკეთესია,
 როცა ჯარს სარდალად უცხო ვინმე ჰყავს:
 სხვა არა იცოს, ამხანაგური
 შური მინცა ვეღარ იჩენს თავს!..
 მაგრამ სად ვნახოთ მისთანა უცხო,

რომ თან იცოს ის რჩეული გმირი
 და თან ეწოდეს გული ჩვენთვისა,—
 თვისად მიანდეს მას ჩვენი ჰირი?..

(ჩაიფიქრებული თვალებს დასუფავს და რამდენსაშე ხანს ბურანშია. თან რაღაც სახმა მღვლევარება ემწყვავს. ნინო უძრავად ზის და სულგანაბული შეჭყურებს, რამდენსაშე ხანს შემდეგ შალვა უცებ ხსვლს თვალებს და ხსვე გაბწყინებულია, ნინოს ნინო რა ვითხრა?)

ნინო რა გენაცვალე?

შალვა (აღტარებთ) ვპოვე სარდალი!

ნინო ვინა, ვინ არის?

შალვა გივი!

ნინო (მღვლევარებათ) ვინ გივი? მწირი?..

შალვა დილ, ის!

ახლა ბურანში მყოფსა, უცრად წმიდა გიორგი გამომეცხადა და მითხრა: „აბა კაბუკი ჩემგან დანიშნულია თქვენთვის სარდალად!“ და მიმიითთა გივიზე.

(აღფრთხავანებათ) მართლაც

შვილი დიდისა სარდლის, ოთარის, სამშობლოსათვის თავდადებულის ძმა ვახტანგისა და ელიზბაძის, მამასთან ერთად გმირულად მკვდრების, აი სარდალი დღეს ჩვენი ჯარის!..
 ოჰ, ჩემო ნინო როგორ გიმაღლი, რომ დამიამე მწვევი ტკივილი და მომამორე მწარე ნღველი, შემომსუბუქე ტანჯვა სიკვდილი! შენ დაუბრუნე კვლავ სამშობლოსა საუკეთესო მამულიშვილი და უპატრონო ჯარსა პატრონი, თვით განგებისგან სარდალად შექმნილი!..

ნინო (შეშთა)

რომ არ მოვიდეს? არ გამოუშვან?..

შალვა (შტკივად) მოვა,—მოვიყვანთ!..

(შემოდის მანანა და მოაქვს წერადა)

მანანა (ნინოს) აი წერილი!

(მისცემს წერადას და დადგება მოშორებათ)

ნინო (მღვლევარებათ სხნის წერადას და კითხულობს) „ჩემო სიცოცხლევ, ჩემო ღვთაებავ, კვლავ მეხვეწები, დაეშო ბერობა; დაებრუნდეს სოფლად და შევასრულო სამშობლოს მიმართ მოვალეობა;

გავხედე მეომრად, მტერს შევებრძოლო,
მომშეთა ხვედრი გავიზიარა;
მამულიწვილთა რაზმს შეუერთდე,
და მათთან ჩემი სისხლიც დავეღარო.
ოჰ, მშვენიერო. გნახე, თუ არა,
გულში ჩამანდა შენი სიტყვები
და გადავწყვიტე, რომ მონასტერი
დაეტოვო როცა მამულს ეკირდები;
მაგრამ ვაი, თუ მოულოდნელად
სულ სხვაფერე ჩემი გადაწყდა ბედი
და, რომ გავხედები თავისუფალი,
უკანასკნელიც გაჰქრა იმედი!..

(ტრეჟელ-მარეჟელი)

„როდესაც დედა რისხვა-მუქარით
ველარას გახნა, გრძობას მიმართა:
აღე ჩემი თავი მახსოვს, პირველად
ალერსიანის სიტყვით მომმართა
და ცხარე ცრემლით დამიწყო ხვეწნა;
მეც აღარ ვიცი, რა დამემართა,
რომ ენახე ის, ვინც გულქვა მეგონა,
მუხლ-მოდრეკილი ჩემ წინ დაცო
და გაიხსენა ჩემი ბავშვობა,
როცა ალერსი მისი მიყვარდა,
და.. და.. ვიძლიერ, —ბედს დავმორჩილდე
და, რომ ისევე არ გავდივოქრო,
გადავწყვიტე ხვალ ბერად მაკურთხონ!..
მშვიდობით!.. ჩემხედ აღარ იფიქრო!..“

(ტრეჟელის უღაპვით გათავებს კათხვას და
გაფითრებული, უუერებს შაფას)

შალვა (დაშვიდებული)

ნინო, დამზიდი, —გულს ნუ გაიტენ!
გივი ხვალ ბერად ვერ ეკურთხება;
იგი საქირო არის ქვეყნისთვის
და დღესვე, დღესვე დაუბრუნდება! .
გმირის, ოთარის შვილი მამულსა,
ბერად კი არა —სარღლად სკირდება! .
წიდი უთხარი, მამა მოვიდეს
და მედროშესაც აქ დაუძახე!..

(ნინო სსქარად მიდის; შაფას მანანას)

მანანა, შენ რას იტყვი იმ მწირზე:
ვაჯიკობას ხომ უმტიციებს სახე?..

მანანა დიდი, ბატონო! ცხადად ეტყობა,
რომ წინაპართა ღირსი შვილია;
რომ მხნე ვაჯიკად, ნამდვილ მეომრად
და არა ბერად გაჩენილია!..

(შემთავის კრისთავი, ნინო და მედროშე,
კრისთავი დაღამლაკებული მოხუცი და ცალ
ხელში ევაზუჯი უქარავს, მეორე ნინოსთვის
აქვს შემხვეული; ეს მოდის შაფასთან და
დაჯდება მის წინ; სჯარძელზე. ნინო იქვე
დაჯდება. მედროშე მდბაღა თავს დაუკრავს
შაფას და მოშორებთ დადგება)

დაქვე მუხუჯი

(გავრძელება იქნება)

პრის თუ არა ქართული თეატრი — ქართული?

(იხ. თ. და ს. № 21)

II

შარშან ზეტროგრადში ერთმა ცნობადმა
მგოსანმა ასეთის სიტყვით მოამხრათ: მი-
უვარს ქართველები, მიუვარს მათი ტანუწვე-
ტელი სიდიდი და ხარხარი. მიუვარს ქართვე-
ლები მით უფრო, რომ მათთვის ცხოვრება
ცელქი, დაუღრგამუღი კუშიდონია, უოვედთვის
უმასკო ფრთებით გარემოცულია.

ქართველი იცინის, მხიარულობს და გა-
ნუწვევით კისკისებს. ცხოვრებას ზეგზვეით,
ცალმხრე უუერებს, გაურბის მის დუსტორს და
სტებებს მხილოდ მისი მშვენიერებით.

ქართველი გეღინისტია ბუნებით, ამბობენ

რუსები და მათ ბანს აძლევენ თვით ქართველებს
ბიჭ, — იგი არა — გრძობას დრმით ცხოვრების
ტანჯვას: უდარდლოა, ფუქსაჯიტი, ვამბობთ
უგლა. ქართველი სულადგმულობს. ღხენით,
ღვინით და მღერის მრავალ-ჯამერს.

ამგვარა გარეგული, შერუგული რწმინა
რუსეთის ინტელიგენციას ქართველებზე.

დაიდ მართალია, ქართველი მღერის და
ღხინობს. მერე იცით, რა მდგომარეობაშია?
მოიგონეთ ის ხანა, როცა სსქართველო, —
როგორც საქართველო, როგორც სიმბოლო
თავისუფლებისა, მოეგდა. როცა სსქართველის
მზე ჩაკსვანა და კრს მისი უმაღლესი წმიდა
წმიდა უფლება, მისი დამოუკიდებლობა, ხე-

დღან გამოვლდა. მოთვალეთ იმ დროის ქართული... განა ჩვენ გვემის მათი გუნეს, ვაგბა და ტანჯვა. განა მაშინდელი ქართველი მისთვის და სტირან, ვითარცა ებრაელი მდინარეთა ბაბილონისათა. განა იმ სამხელე აღმბელ დროს ქართველი დრემლით რწმუნეს ებრაელის, მიწასთან გაწორებულს სამშობლო მიწა-წყალს? მოთვალეთ ბარათაშვილის დრო, სიდილი და ხარხარი, ღხინი და კისკისი, გვერბეთ საქართველო სტიკებმა უბედურევი წამებით. ღხინობს ის ქართველი, რომელიც თავისწორულად იტყუდა სამშობლოს და ერს.

მხოლოდ შვასანი გულანთხრობილი სტირის და გლოვობს. მასი სული, ვით სხეტაი სული მთელი ერისა, მოსთქვამს მწარედ, გულსაკლავად.

სიდილით და ღხინით გაღმთვერებს ქართველი ხალხი იმ მაშინელ დღეებს, როცა საქართველოს დამხარი ჩაქვდა.

სუბედურად ჯერად არა გააქვს გამოკვლეული, თუ რა გავლენა იქონია დამთუვადებლობის დაკარგვამ ჩვენს ხალხზე. ეს შეტად დიდ მნიშვნელოვანი სკოთხა დღეს დღეობითაც არის ანტირესებს.

აღყო მთორე ხანა, სულ ახლანდელი. ხელობა საქართველოში განმანათლებლებელ მოძრაობის ჩაქრობის შემდეგ? ჩვენის ქვეყნის სხვა და სხვა კუთხეში — ქაზახს, ქართლსა, იმერეთსა, სამეგრელოში, — ისევ ქეთი, დროს გატარება, ვეღვან სიდილით და ხარხარი. იგინოდა და მხარულებად ის ქართველი, რომელიც ის ათა იბრძოდა თავისწორული თავისუფლებათვის. ღხინობდა ის საქართველო, რომელმაც შეტად მკარნად იკვამ ტანჯვა, ვაგბა რეაქციისა. დროს ატარებდნენ ის ქართველი, რომელთაც გამოვლდათ მრავალი საუკეთესო შვილი.

და, ხა, ამავე დროს, ერთს ზირობებში მთელი ჩვენთან რუსეთის ინტელიგენცია, ახალგაზდობა კი არ იგინის, კი არ ღხინობს, არა: ზირობით გულ გატახალი, იმედ-დაკარგული არ სებს თვითმკვლელობის კლუბებს, სხვა და სხვა არ ჩვეულებრივ გარყვნილობა დოკებს და უსომარ სულადიონ ტანჯვისკან თავის სიკვდილით და ახსნას. მოთვალეთ რა მაშინელ სენად. მთელი

რუსეთის ინტელიგენციის თვითმკვლელობა რეაქციის გამოვლდა. დროს.

შეიძლება ესევე ითქვას ქართველი ინტელიგენციაზე. იყო იმგვარადვე სისტიმატიური თვითმკვლელობა ჩვენში, როგორც რუსეთში? იანი არსება ქართველი და რუსი, ერთი ახროთ გამსჭვალული, ერთსავე და იმავე ბრძოლაში ხელხართული, სულ სხვა რიგად, სულ სხვა ფორმით გაღმთვერებს დამარცხებას, აიქედის გერეუბას. გაბორბტებული რუსი ინტელიგენცია ხდება ასევე, მწუხარების შვილი. და ბევრი მათგანი სიკვდილით და ქმთავებს შვიტას და მისვენებას. ქართველი სულ სხვას, იგი იბრძვის თავისწორულად, იმქვერის შეუჩერებელი თავის მახინისკენ, მკრამთ თუ მას ფეხი აუსხლტა, იქედი გამოტყუნდა, იგი გაქირს არ განწყვეს როგორც გერმანელი, ან ფინი, არც ასევეტი განდება, როგორც რუსი. არა, ქართველი მწარე ხელის ჩაქვეით სმობს ვეღვანდროს და თავს დაწვევებას აქედებს, მერე იგინის და ღხინობს მაშინდელია, როცა ქართველი ხელს აქვეს და ამბობს: „სულ ერთია“, „რც იქება-იქება“. ეს სულ ერთია“, „რც იქება-იქება“ იგივე თვითმკვლელობა, მხოლოდ სულიერი. ხა ტრატედას საქართველოსი.

წარმოადგინათ ერთს წამს, რომ საქართველო აღარ არსებობს. მოახსო მასი ისტორია — ლიტერატურა და ისხომეთ მხოლოდ ერთი ტაქტი ჩვენი განსვენებულ დიდებულ მოეტის ლექსისა, და ეს რამდენიმე სიტყვა საშუალებას მოცემით ადგინათ ქართველ ადამიანის სულის თვისება.

ქართველი შვასანი, ეს უხეანესი ენა ქართველი ერის სულისა, მღერის, მღერის მწარედ:

„ვინ რა იცის, რომ ეს გული
მკვდირია,
რამ სიცილი ბევრჯელ ცრემლზედ
მწარია.“

ხშირად მსმენია, ბევრი მღერის ქართველი: „რომ სიდილი დრემლზე უფრო მწარია“. ქართველი ინსტიტიუტურად, გამოურკვეველ ინსტიტუციით ადრმაგებს თავის თვისებას: „ბევრჯელა ეს მისთვის თითქმის ცოტა, იგი ამბობს „უფრო“ — და ამაგარად იგი აჯანბნებს

საერთოდ ვეგლასთავის, რომ სიცილი ქართველისა შწარვა ცრემლზე.

იციან ქართველი, როდესაც სტირის და სტირის, როცა იციან.

იციან ქართველი, როდესაც სტირის მისი გული. სიცილი და ხარხარი უდაღესი შროტესტია ქართველისა. სიცილი და ხარხარი—ეს მხოლოდ ფორმაა ქართველ ადამიანის რელიგიურ ინტუიციასა. სიცილი და ხარხარი ბუნ-

ტური თვისებაა ქართველ ადამიანის სული კვთებისა.

გადავუღოთ თვალი ქართველს, როგორც ტიპს, ჩამოვადებულს საქართველოს ისტორიის ზიარბებით: როგორია ქართველი, როგორც ზიარბება. რა ძალა აქვს მას და ან როგორია მისი ბუნებრივი ხასიათი?

მაგრამ ამაზე შემიძღ.

ალექსანდრე ახმეტელი

(შემდეგში კენება)

ზროვინციის მოღვაწენი

ალექსანდრე (ხაშა) ნიკოლოზისძე ქურდიანი

გარდ. 15 მაისს სოფ. საგარეჯოში.

მისი უდროოდ დაკარგვა საგრძნობელი დანაკლისია საზოგადოებისთვის საერთოდ და განსაკუთრებით თეატრისთვის. უკანასკნელ წლების განმავლობაში გამართულ წარმოდგენებში თაიქმის მუდამ მონაწილეობდა და უოველთვის ღირსეულად ასრულებდა უძნელეს როლებს, რითაც დაამსახურა საერთო სიყვარული.

სწავლა მიიღო ბაქოს გიმნაზიაში. აზიარბდა მაღალ სამეურნეო ცოდნის შეძენას, მაგრამ თანამედროვე საშინელ თმის მიერ აწვილდა წვილით მდგომარეობამ ეს განზრახვა ჩაუშალა, შეუბარათ რჩევა თხოვნით დარჩა სოფელში, სადაც ბუკითად ხელი მოჭვიდა საკათბერანციაო საქმეს. წრფელი სიყვარული, დიდი უნარი და განუსაზღვრელი შრომის მოყვარეობა გამოიჩინა მან ზომიარბეულ ამხანაგობის მადანზიის გამგის მოვალეობის აღსრულებაში. მაგრამ მარტო თეატრით და კოოპერანტივით არ

განისაზღვრებოდა მისი ნაყოფიერი მოღვაწეობა.

მოწინავე აზრების მოტრფიალე და მისი ზრატკიკულად გარდაქმნელი, იგი კვთვნოდა იმ მტრე რიცხოვან ჯგუფს ზროვინციადურ მუშაეთა, რომელიც ვეგლასზე შეტად ესაჭიროება დღეს ჩვენს დაავადებულს მსარეს.

მთელი თავისი ხანმოკლე სიცოცხლე (გარდაიცვალა 26 წლისა) ქურდიანმა შეაღია სოფლის წმიდა სამსახურს. მისი ხსოვნა დიდხანს დარჩება სასოებით მოსაგონებლად ვეგლასთვის, ვისაც კი წილად ხდომია მისი გარნობა.

საუკუნოდ აეოს ხსენება შენი დაუვიწყარო ძვირფასო მუშაე! *

ალ. ლეჟავა

როგორ ცხოვრობდა აკაკი?

(ბ. თ. და ტ. № 16)

ჯიბის სიღალბერეს აკაკი შეჩვეული იყო: ძალიან ხშირად ჯიბეში აყული არა ჭქინია. ხანდისხან სხვა და სხვა ადგილებიდან დახმარებას აძლევდენ. ზოგნი იმასაც იტყოდენ ხოლმე, აკაკის კაი ზენსია აქვსო. ასეთ დანარაკს აკაკიმ მიუშატა ერთხელ: ვადრე მე ზენსიას მომცემდენ, მე გამგუდავს ინთუენციაო. მართ-

* ეს წერილი უკვე აწვობილი იყო, როდესაც ს. საგარეჯიდან მივიღეთ სიტყვა ალ. არ—ისა და წერილი ნ. ყან—ისა. უადგილობის გამო ვერ დაიბეჭდა.

ღაც ასე განხილეთ და მსხედ ბუერი ისმოდა, ბუერის ბუერი და ზაქმიით კი არაფერა იყო.

იყო ისეთი დღეები და საათები, როცა აკაკის კონკრის ფუფლე არა ჰქონდა, სვლიდის სახსარს რომ სულ მისწობილი. აი, ასეთ დროს, ამისთანა დღეს კი მას თავი უნდა აეღო და ძალაუხერბუერად ვისმეს მისდგომოდა კარზე სადღიად. ასეთი შეთხვევები აკაკის ცხოვრებაში ხშირა იყო, რის გამოც არა ერთხელ იტყოდა ხოლმე: ასეთი წანწაღისაგან ბუერი ძვირფასად დრო და დღეები იკარგებთან უბრალოდ ჩემს ცხოვრებაშია.

ერთხელ, გოლოფაის ქუჩაზე, ერთს სასტუმროში იდგა. ერთ დროებთან დღეს შინ იჯდა, ჭაბუკი ცხრილი. დღე დაიწყო თითქმის. ამ დროს რომის მსახური შევიდა და ზატარა წერილი მისცა: წერილი წაიკითხა, ერთი მეტოპირი სვლიდად იწვევდა, იგი დიდუბეში იდგა; აკაკის გაუხარდა, ადგა და მანათივე ფეხით გაუღდა დიდუბეს. როგორც იქნა მივიდა მასწინდისას, მერამ შინ არაფერ დაუხვდა: აქ უთხრეს—ორი კვირაა რაც ეს პირნი სხვაგან გაემგზავრნენ. აკაკი დარჩა სასტად. იქიდანაც წამოვიდა ფეხით, მივიდა სახლში და აქ შეიტყო მსახურისაგან, რომ ეს წერილი ორი კვირის წინედ უფიცილიად დარეკული, მერამ მსახურს დაეიწვებოდა ჭაბუკში, რა კი ამ დღეს აკაკი შინ მჯდარიყო, მსახურსაც მოგანიბოდა ეს წერილი და შეეტანა აკაკისათვის, ის კი არ ეოქება მსახურს, თუ ეს წერილი როდის იყო მოტანილი.

ასეთ პირობებისა და თითქმის შურის უქონლობისა გამო, იგი გაბრაზებული იყო და როცა საღმე ფულს მიადებდა, მასწინე თავის ჭაფურს თითქმის ამ ფულზე ურდილიდა; ერთ დღეს და ღამეს გაათავებდა, უკუდივიეს ჰქოთიქით ვალებში მისცემდა და მეორე დღეს ისევ ცხრილი იყო. ჭაბუკი გაბრტყილი კვლავინდებურად გავირეგებაში. ზოგმა იქნება სთქვას, ესე რად შერეოდაო? ვინც აკაკის წარსულს გაიხიბობს და იმის ცხოვრების პირობებს შეისწავლავს, რითაც იგი იყო გარემოცული, მასშინ მის აკაკის ასეთი მდგომარეობა არ გააკვირვებს. პოეტის ცხოვრებაში ამ გარემოებას დიდი უურადღებო უნდა მიეჭქეს, თორემ უამისოდ მისი ბიოგრაფია ცხრილი წინხი იქნება.

ბ. ჭიჭინაძე

(შემდეგი იქნება)

ქართული სახიობა

ძაბო. მხარე. ამხანაგობამ სახ. სახლში 22

მაისს წარმოადგინა ვ. ყოფინის „სამეგრელოს მოთავრი ლევან“. — პიესა რადენითაც გარვერული მხრით იყო ლაზთიანად დადგმული, იმდენად მისი შენგებით დასახიობებაში მოისუსტებდნენ მსახიობნი. საერთო ცრავა გამოისყიდეს ნუკა ჩხეიძემ (ნინო) ი. ზარდალიშვილმა (არჩილ) და პ. კორიშელმა.

ამავე ამხანაგობამ სამშაბათს, 26 მაისს წარმოადგინა „სამშობლო“, ორივე წარმოდგენას დიდძალი ხალხი დაესწრო.

წინამძღარი

მეათე ფაქველას საღამომ სახანოთ თეატრში 23

მაისს დიდძალი საზოგადოება მიიხილა. სამწუხაროდ, საღამო ისეთი შინაინიანი ვერ გამოდგა, როგორც ვაქის პატრონიკვანს შევეფერებოდა. გრ. რომაქიძემ წარმოსთქვა ვრცელი სიტყვა (უმთავრესად „გველის მკამული“ განიხილა), შავერზიშვილის ასულმა ქართული რომანსები იმღერა, ივ. სარაჯიშვილმა ჩვეულებრივი პანგები, მ. კავსაძემ—გაცვეფილი სიმღერები; თავუნამ წაიკითხა იუმორისტ. ნაწერი: „როგორც ვავითქვი სახელი ვევა ფშველას საღამოზე“. ნ. ერისთავმა და გრ. რომაქიძემ—ვაქისავე ლექსები წარმოსთქვეს,—

ვაქის გამოსვლას საზოგადოება ფეხზე ადგომით და ხანგრძლივი ტაშით შეხვდა. სიტ. კახ. სახ.—ის მხრით გრ. რცილაძემ მოკლე სიტყვით მიმართა, მერე დაფინის გვირგვინი მიართვა, რომლის შემდეგაც ვაქამ საწილად ლექსი წარმოსთქვა ისევე ღიწვად და სადადათ, როგორც მისი პოეზია. **მ—მ.**

სახალხო სახლში ორშაბათს, 25

მაისს წარმოდგენილი იქნა „დღენი ჩვენი ცხოვრებისა“. პირველი ორი მოქმედება მხატვრულად იყო დადგმული, იმეჭტებით, განსაკუთრებით სინათლის ცვალებადობა და ზართა გუგული იყო მშვენიერი, მაგრამ პიესა მოისუსტებად აღსრულების მხრით: ქ—ნი კახელი ეტობა ბჭვიანი, გამოცდილი სკენის მოყვარეა, თავიც თავისუფლად უტირავს, მაგრამ ქართულს ისე ლაპარაკობს, თითქო რუსია და ქართული ჯერ კიდევ ვერ გაუკვეთინაო, გარდა ამისა—ვერც ვნება-აშლილი ხვეწნა-კოცნა გამოხატავს ოლგა ნიკოლაენას. ს. ბეგანიშვილმა შექმნა ნამდვილი ევლოკია, გადატარებებს-კი რომ ერიდოს, უჯობს. სოსო რომანიშვილი (ონფერი) და სხ. უკეთესნი იქნებოდნენ, რომ როლები სცოდნოდით.—ხალხი ნაკლებად დაესწრო.

—ლი

დ. სურამში, შაბათს, მაისის 23-ს, ადგილ.

დრ. სახ—მ. კლუბის დარბაზში წარმოადგინა ა) „პირველი და უკანასკნელი კოცნა“, დრ. 1 მოქ. ბ) „უბედური დემოტიკა“ ვლ. 1 მოქ. გ) „მე მოკვდი“ კომ. 1 მოქ. დასასრულ—დიფერენციატი. დრამაში

ფედის როლი საუცხოვოდ შესარულა ახალგაზდა ნიჭიერმა სცენის მოყვარემ გრ. სულიაშვილმა, რომელმაც საესტეტიზმით გადმოგვიცა კატორიდან გამოკეცილ ფედის სულისკვეთება. დაკვირვებით და თავისუფლად თამაშობდა ნ. ყაჭვიშვილისა (მანია). „უბედურ დებიუტში“ ბგერი აცინა დამსწრე საზოგადოება ქეთო ჯაბაძემ. თამაშობდა მოხდენილად და ყოველივე მისი მიმიკაც კი საზოგადოებაში დასურველბელ სიცილს იწვევდა. (სხვა როლებშიაც გინანავს მისი მოხდენილი თამაში, ეტყობა უტყუარი ნიჭი. სატიროა ჯერჯერით ყურადღება მიაკვიოს მას დრამატ. სახ—ბამ). ვოდევილში „მე მოვეკიდ“ ნიკო სიხარულიძემ ძალზე ბგერი აცინა საზოგადოება თვის მოხდენილი თამაშით დღეუდ ძნელად მეგობრის როლში ნამდვილი „ახალ მოდის“ მეგობარი იყო! წარმოდგენას დემუტეტივ ჰქონდა, მაგ. სატირო ანსახლის სისხტეტ, უშნო დეკორაციები, არა თანასწორი განათება სცენისა და სხვა. დრამაში (უბედესად უკანასკნელ რიგებში) არაჩვეულებრივი ხმაურობა და უაღვირო სიცილი იყო, რაც ძალიან ცუდად მოქმედობდა მსახიობებზე. საზოგადოება ბლომად დაესწრო წარმოდგენას. ვუსურვებთ მეტ სიცოცხლესა და სიფხიზეს.

სა. აკიბაბაშვილი ბაქოს გაზეიდ ერთ უმოთვარის სადღურად ითვლება. აქ შრალად იმყოფებიან რკინის გზის მოსამსახურე ინტელეგენტი, რომელმაც ამ ერთი წლის წინად გამართეს პატარა, მაგრამ კომტა თეატრი (50 სულს იტყვს). სხვა ღარიბია, ქალების ნაკლებლოვნებაც ეჩნნევი, მაგრამ, მიუხედავად ამ დაბრკოლებათა, მეთაურებმა დიდი მხნეობა შევადინებთა გამოიჩინეს და ერთი წლის განმავლობაში თორმეტი ქართულ-რუსული წარმოდგენა გამართეს. ისე გარემოება დალონდაჟყფეს, რომ საქმის ჰორისუფალნი—კ. ჩაჩიბაის, ვლ. ჩეპურნოვს, ივ. ჩიკვიძეს, კ. კობაიას, გ. ტრაუტეინს, ან. ვლიოზნიშვილს, ივ. ვაჩილაძეს, ბ მიხაილავს, კ. იაშვილს და სხ. შესაფერისი დეაწლი დაუდღივთ და, თუ სხვა და სხვა მიზნებისა გამო, ჩვეულებრივ, შეხედულებას არ შეიცვლიან, მიხანს მიალწვევენ და თეატრის ისტორიაში სათანადო ადგილსაც დაიჭერენ... უმოთვარესი ყოვალდება უნდა მიაკვიონ შერთულ, შესაფერის პიესების დადგმას და თავის შრომის ნაყოფს მაშინ უფრო კეთილ ჰყოფენ.

წ ვ რ ი ლ ი ა მ ბ ე ბ ი

➤ **დღეს, 30 მაისს ნინო ჩხიძის წარმოდგენა** სახალხო სახლში, ჩვენის სცენის დამამწვენებელს წარმოსადგენად აუარჩევია ცნობილი პიესა „კოიკონა“, რომელიც ობილისში ჯერ არა დადგმულა. ამ პიესაში შესარულეებს სილოვია სეტლას

როლს, რომლის ერთ საუკეთესო აღმასრულებლად ითვლება. ლუიის როლს შესარულეებს ალ. იმედაშვილი. ამ პიესაში, სხვათა შორის, მონაწილეობას მიიღებს პატარა მედეა ქორელი—(გეტას როლში),

➤ **ბაქაშვილის** ვლო ანდრანკაშვილის, ნ. დავითაშვილისა და შალვა დადიანის მონაწილეობით აპარტობდა და ქართული თეატრის ფონდის სასარგებლოდ 6 იენის წარმოადგენილ იქნება „უნიადგანი“, ვლ. შალიკაშვილისა.

➤ **თბილისის ხელისნათა კლუბში** კვირას, 31 მაისს გამართება ხელისნათა-მწერადთა სალიტერატურა დღია, ლექციით და სკავანტურტო განყოფილებით.

➤ **სნდრო კახიანი** ლობჯინობით და კოტე ფოცხევაშვილის მონაწილეობით კონცერტი გამართება სახალხო სახლში 3 იენის, ოთხშაბათს.

➤ **ქ. შ. კ. ი. —ის სხსარგებლოდ დიდი სახალხო სიგარობა ლაბარითა** და ამერიკული ბაზრით გამართება მომავალ კვირას, 7 იენისს. საზოგადოების გამგებმა დიდის ამბით ემზადება ამ სეირნობის გასამართვად, შემოსავლის 10% გადაიღება წმ. ნინოს ლაზარეთის, ხოლო 90%—საზოგადოების ქონების გასაძლიერებლად. იმედა საზოგადოება ჩვეულებრივის თანაგრძნობით მოეწყობა ამ ჩვენს ერთადერთ დიდ ლიტერატურულ საზოგადოების საკავებლოდ გამართულ სეირნობა—ბაზარს.

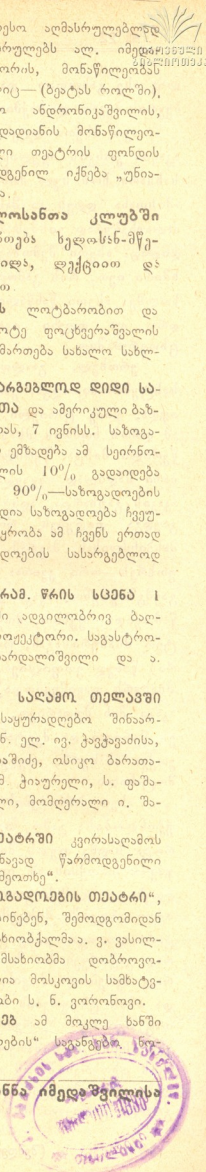
➤ **ხაშუის ძატი. დრამ. წრის სცენა** 1 იენისიდან საზაფხულო თეატრში ადგილობრივ ბალში) გადადის. იქვე იქნება პროფეტორი. საგასტროლოდ მოწვეულნი არიან ი. ხარდალიშვილი და ა. შოთაძე

➤ **ს. ფაშალიშვილის საღამო თელავში** გამართება 3 იენისს ფრიად საყურადღებო შინაარსით. საღამოს დისახლისობს კნ. ელ. ივ. ჭავჭავაძისა, მონაწილეობას მიიღებენ: კ აბაშიძე, ოსიკო ბარათაშვილი, ნინო დავითაშვილი, მ ქიაურელი, ს. ფაშალიშვილი, მეთაურ საღირაშვილი, მომღერალი ი. შაშინელი და სხ.

➤ **ნაქალაქების თეატრში** კვირასაღამოს კ. მესხის სსულის აღმანიშნულ წარმოდგენილი იქნება მისივე პიესა „ბაგრატ შოთაძე“.

➤ **„არისტოტილ საზოგადოების თეატრი“**, როგორც მოსკოვიდან გეტყობინებენ, შემოდგომიდან დაიბევა მოსკოვ ს ცნობილი მსახიობქალაქა ა. ვასილჩიკოვმა და საიმპ. თეატრთა მსახიობმა დობროვოლსკიმ რეჟისორად მოწვეულია მოსკოვის სახმეტერო თეატრის ცნობილი მსახიობ ს. ნ. ვორონოვი.

➤ **აპარტობა შესახებ** ამ მოკლე ხანში გამოიკვმა „თეატრი და ცხოვრების“ საკავებლო ნოემერი.

მიიღება ხელის მოწერა.

ამა 1915 წ. ანკანისთვიდან გამომავალ სალიტერატურო, სამეცნიერო და სა-
პოლიტიკო ყოველთვიური ჟურნალი

„სახალი მოამბე“

ჟურნალი პარტიათა გარეშეა, დემოკრატიულ-პროგრესიული მიმართულებისა
ჟურნალში უმახლობლედ მონაწილეობას მიიღებს ივანე სპ. ელიაშვილი,
თანამშრომლებად მოწვეულნი არიან ჩვენი ცნობილნი მწერალნი
ჟურნალში დასაბეჭდად მოწონებულ ნაწარმოებთა ავტორებს მიეცემათ
შესაფერი ჰონორარი

პირველი ნომერი გამოვა ენკენისთვის 20—25—დე, ზომით 15—20 ფორმაზედ
რედაქციის ბინა: თბილისი, ყაზბეგის ქუჩის შესახვევი № 4. ფოსტით: Тиф-
ლისь, ред. груз. жур. „Ахали Моამბე“.

ფასი: წლიურად 10 მ., ნახევარი წლით—6 მ., ხოლო ამა წლის ენკენისთვი-
დან ქრისტეშობისთვის გასვლამდე—4 მან. ფული უნდა გამოიგზავნოს: Тиф-
ლისь, редакция груз. жур. „Ахали Моамბე“ Ивану Спир Эдашвили.

რედაქტორ-გამომცემელი ნინო ბეჟ. ყიფიანისა

მიიღება ხელის მოწერა 1915 წ.

ყოველ-დღიური სალიტ. და საპოლიტიკო გაზეთი

„სახალხო ფურცელი“

(კვირათა) სურათებიანი დამატებით (კვირათა)

გამოვა იმავე პროგრამით, როგორც 1914 წ.

გაზეთის ფასი წელიწადში 8 მან. 50 კ., ნახევარი
წლით 4 მ. 50 კ. 3 თვით 2 მ. 25 კ. ერთთვით 75 კ.

ცალკე № შაურად, დამატებიანი 7 კ.

სახლარ-გარედ თვეში ზედმეტი 50 კ. — ადრესის გამოსაცვლელი
ფასი: თბილისისა თბილისის გარედ, ან თბილისის გარეთისა ისევე
თბილისის გარეთისაზე 40 კ. დანარჩენ შემთხვევებში უფასოა.

წლიურ ხელის მოწერით გაზეთის ფასი 8 მ. 50 კ.
შეუძლიანთ გადაიხადონ ნაწილობით:

ხელისმოწერისთანავე 3 მ., 1 აპრილამდე 2 მ., 1 თებთვედ და
დანარჩენი 1 მ. 50 კ., 1 ენკენისთვედ. გაზეთის გამოწერა შეიძლე-
ბა მხოლოდ თვის პირველ რიცხვიდან.

ხელის მოწერა მიიღება: „სახალხო ფურცელის“ კან-
ტორაში, სსახლის ქ., სარაჯიშვილის სახლი. (შესაფ.
ეზოდან), 2) ქ. შ. წ.-კ. სახ. მთავარ გამგეობის წიგ-
ნის მალაზიაში, 3) ქუთაისში გიგლა მეტეხესთან.

ფოსტით: Тифл., газ. „Сахалхо Пурцели“,
почт. ящ. № 190.

ქ. თბილისში გამოდის ყოველკვირეული უმოხისტული გამოცემა

ეშპაპის ამთარსი

ფურცლის სამხატვრო და სლიტერატურო შხარეს განაგებენ ეშპაპი

და თვეშა, ხოლო გამოცემის საქმეს ა. ბ. ბუკია
თანამშრომლობენ: ალაფიახი, ბლაგოქოქი, კეშეკი, ეშპაპი, იაკუხი, კან-
ტი, კანკაჩი, კოდო, შიდალი, ნუგუჯიანისონი, ინილიძე, ნატა,
ფონ-ტეფო, შ. ქიქოსი, შუქრადი, ქვაყუდი, ხუბაძე და სხვ.

ფურცლის ფასი—1 წლით 5 მ., 3 თვით 3 მან. 3 თვით 1 მ. 50 კაბ.
„ახალ მთარსში“ დიბეჭდება მხოლოდ უმოხისტული შინაისის წერილები: ლექს-
ები, მოთხრობები, ზღაპრები, პარადები, გამოცანები, ნაწილები და სხ.

ფურც. დიბეჭდება საერთაშორისო იმის ილიუსტრაციები.
რედ-ქოია სიხვის ყველ თანამშრომლებს მასალები გამოგზავნიან არსებით: Тифლისი
С. П. Гавартиლიაძე Баронская 15, почт. ящ. № 190 (კრძაბის მთარსისთვის)

ახალი გამოცემა

ვეელსათვის საჭირო და სასარგებლო წიგნი

უცხო სიტყვათა სრული ლექსიკონი

ანუ ქართულს ენაში შემოსულ უცხო სიტყვათა ახსნა-განმარტება

შედგენილი იოსებ იმედაშვილის მიერ

მეორედ შეესებულ-შესწორებული (პირველ გამოცემაზე ბევრად გადიდებული). წიგნში ახსნილ-განმარტებულია სამოც ათასამდე (60000), უცხო ენათაგან (ფრანგული, ინგლისური, ლათინური და სხ.) შემოსული, სიტყვა და ანდაზა. წიგნი შეიცავს ათას ექვსას სვეტამდე, მოზრდილი ზომისაა, აწყობილი იქნება ახალი კორპუსის მთავრული და ჩვეულებრივი ასოთი, ჩასმული ინგლისურ საუკეთესო კალენკორის ყდაში, მოოქოვილ-მოვარაყებულ ასო არშიებით შემკული. ვინც ისურვებს, წიგნზე დაიბეჭდება მისი სახელგვარის პირველი ასოები.

ხელისმომწერთათვის გაგზავნილ ღირს ორი (2) მანათი (ფულის გადახდა შეღავათითაც შეიძლება; ხელის მოწერის დროს 1 მან., დანარჩენიც—წიგნის გამოსვლის ეაშს).

ხელის მოწერა მიიღება: ქურ. „თეატრი და ცხოვრების“ რედაქციაში („სორაპანი“-ს სტამბაში). ფოსტით: Тифлись. Ред. „Театри да Цховრება“ Ioc. Имедашвили.

თევზის ძრეწველნი

კმ.

კეგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ. № 9

ტელეფონი № 71-2.

განყოფილება

ავლაბარში

ფოსტის განყოფილების ქვეშ
საკუთარ სახლში

იყიღება

იმავე ხარისხის

საქონელი

როგორც პუშკინის ქუჩაზე

ნომრები „აპროკრა“

ახლად შეეთებულა, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, გორონცოვის ძეგლთან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზვარეულო, ცხელი და ცივი წყლით საბანოებით (დუში და ვანა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.

ტელეფ. 13—14 (7)